

VĒRTĒJAM KOPĀ!

Dzīve sociālās aprūpes centros – viena no iespējām

Arī lielākajā centrā nodrošina kvalitatīvu aprūpi

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi ir viena no Madonas novada pašvaldības prioritātēm, kam katru gadu tiek paredzēti ievērojami budžeta līdzekļi.

Lai nodrošinātu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, Madonas novada teritorijā darbojas vairāki sociālās aprūpes centri un pansionāti, var teikt – ir pārklāta visa novada teritorija un daudziem iedzīvotājiem šie pakalpojumi ir pieejami tuvu dzīvesvietai.

Tomēr, neraugoties uz to, ka sociālajai aprūpei palielinās finansējums, Madonas novada dome regulāri pārskata noteikto dienaksts maksu par aprūpes līmeni un pieņem nepopulāru lēmumu to palielināt, taču, neraugoties uz to, sociālās aprūpes centri un pansionāti Madonas novadā joprojām ir vieni no lētākajiem Latvijā, un tie visi ir klientu piepildīti.

Ar šī gada 1. aprīli atkarībā no aprūpes līmeņa Madonas novada iedzīvotājiem, kuriem salīdzinājumā ar citu pašvaldību iedzīvotājiem ir noteikta 10 % atlaide, maksa ir šāda: Mārcienas Sociālās aprūpes centrā no 28,93–30,58 eiro, citu novadu iedzīvotājiem – 32,22 eiro dienā; Barkavas pansionātā: 24,99–26,63 eiro, citu novadu iedzīvotājiem – 28,27 eiro dienā; Ļaudonas pansionātā: 29,59–31,23 eiro, citu novadu iedzīvotājiem – 32,55 eiro dienā; Lubānas Sociālās aprūpes centrā: 29,59–31,23 eiro, citu novadu iedzīvotājiem – 32,88 eiro dienā; Ērgļu Sociālās aprūpes centrā: 25,64–27,29 eiro, citu novadu iedzīvotājiem – 28,93 eiro dienā.

Ērgļu Sociālās aprūpes centra vadītāja Jana Bukovska atzīst, ka zvanu ir daudz un sociālās aprūpes pakalpojumi ir ļoti pieprasīti, abi centri – gan Ērgļos, gan „Kastaņās” – ir klientu piepildīti.

ir gados veci ļaudis, kuri sasnieguši pensijas vecumu. Tā „Kastaņās” ir arī jauni cilvēki – ap 30 gadiem, jo savulaik netālu atradās bērnumams „Ziluks”. Kad to slēdza, klienti, kuri bija sasnieguši 18 gadu vecumu, pārnāca dzīvot uz aprūpes centru „Kastaņas”.

Pakalpojumi abos sociālās aprūpes centros ir ļoti pieprasīti, reti kad ir brīva vieta. Zvanu ir daudz. Mums ir izveidojusies sadarbība

„Panākumu atslēga noteikti ir komandas darbs.”

ari ar citiem Latvijas novadiem, bet priekšroka vienmēr tiek dota Madonas novada iedzīvotājiem. Sadarbojamies arī ar Rīgas Sociālo dienestu.

Apzināti brīvas vietas gan neturam. Arī rinda uz pakalpojumiem Madonas novada sociālās aprūpes centros ir vienota, un tiem, kas vēlas nokļūt pie mums Ērgļos vai „Kastaņās”, ir jāzvana uz Madonas novada pašvaldības Sociālo dienestu, kas rindas kārtībā piedāvās konkrētu sociālās aprūpes centru.

— Jūs esat viens no lētākajiem sociālās aprūpes centriem Madonas novadā? Kā jums tas izdodas?

mu arī grūtās situācijās?

— Klienti pie mums ir dažādi, ar atšķirīgu aprūpes līmeni. „Kastaņās” vairāk ir jaunāki, staigājoši cilvēki, jo liftu tur ierīkoja nesen – to atklājām šovasar jūlijā, un tas tika ņemts vērā, piedāvājot klientiem aprūpes pakalpojumus. Lifts ir ļoti kvalitatīvs, kur nepieciešamības gadījumā var iebraukt pat ar gultu, lai klientus ērti pārvietotu.

Arī ēka tika nosiltināta, nomainīts jumts, atjaunoti iebraucamie ceļi. Pārūves darbi tika veikti ļoti kvalitatīvi, viss darbojas, un ir liels prieks par to. Vēl tikai nākotnē ir jāveic iekšdarbi, jo šajā ēkā kādreiz darbojās skola, telpas ir plašas, arī klases bijušas lielas, un klienti istabiņās dzīvo pa četri pieci, bet, tuvinieki, protams, vēlas divvietīgas istabiņas ar labiercībām, ko pagaidām „Kastaņās” nevaram nodrošināt.

— Kāds klientu izvietojums istabiņās ir Ērgļos?

— Situācijai ir dažāda, klienti dzīvo gan divvietīgās, gan četrvietīgās, gan piecvietīgās istabiņās. Tās esam iekārtojuši mājīgas, telpas remontējam pašu spēkiem, bet lielāka ēkas un telpu renovācija, visticamāk, mums ir vēl priekšā. Katrā ziņā pie tā strādājam, lai arī Ērgļos, līdzīgi kā „Kastaņās”, izveidotu energoefektīvu ēku, bet tas pagaidām vairāk ir iecerēs, un par to ir pārāgrī runāt.

— Pastāstiet, lūdz, kā kļūvāt par Ērgļu SAC vadītāju?

— Sociālajā jomā līdz tam nebija strādājis. Manas līdzšinējās darbavietas bija Ērgļu arodskola un Ērgļu dienesta vienisca. Tomēr, neraugoties uz pieredzes trūkumu sociālajā jomā, nolēmu piedalīties konkursā uz vakanto vadītāja vietu. Mani atzina par labu esam, un es sāku strādāt – citīgi mācoties, piedaloties dažādosursos un pārņemot kolēģu pieredzi esmu pamazām apguvis šo nebūt ne vieglo darbu. Darbs man patīk, uz to nāku ar prieku. Man patīk kolektīvs, patīk darbinieku entuziasms.

Vadot lielu iestādi, panākumu atslēga noteikti ir komandas darbs. Man ir ļoti jauki, atvērti, ir jaunām idejām apveltīti, profesionāli darbinieki, ar kuriem, tiekoties vadības sapulcēs, pārrunājām nedēļas darbus, ieceres, arī problēmas, kam jāpievērš uzmanība. Tikai kopā strādājot, varam sniegt kvalitatīvus

aprupes pakalpojumus, nodrošināt ģimenisku, mājīgu vidi, organizēt interesantu ikdienu, ņemot vērā klientu spējas, brīvā laika pavadīšanu. Katru dienu tiek uzrunāti klienti doties dabā. Daļa uz to nav jāmudina, labprāt paši to dara, ņem nūjas un nūjo. Savukārt citi nedaudz jāpaskubina. Mums ir ierīkota lapene, un tur vasarā notiek āra nodarības, arī kinovakari. Tāpat organizējam sadziedāšanās vakarus, jubilāru sveikšanas ar jubilejas torti un daudzus citus pasākumus un aktivitātes. Pasākumos iesaistām arī tuviniekus.

— Kā veidojas saikne ar klientiem – vai bieži iznāk tikties un iegriezties pie viņiem istabiņās?

— Ar mūsu centra klientiem tiekamies bieži. Ir bijis pat tā, ka piebraucot pat netieku uzreiz savā darba kabinetā. Sievas jau izgājušas ārā un acina arī mani apstēties uz soliņa pie puķu dobumā, lai aprunātos, parādītu savus diplomus, pastāstītu par jaunību un darba gadiem, un tas ir ļoti jauki un vajadzīgi, jo tikai tā – caur savstarpējām sarunām un tikšanās reizēm – viens otru varam iepazīt. Man ļoti patīk iet ar pie klientiem istabiņās un aprunāties, kāda bijusi diena, kā jūtas, vai garšo gatavotais ēdiens. Ļoti bieži viņi ienāk arī pie manis, lai aprunātos. Katrā ziņā es vienmēr tur durvis atvērtas, esmu sasniedzama un pieejama apmeklētājiem.

Ir, protams, arī problēmas, bet mēs par tām runājam atklāti un godīgi, meklējam dažādos ceļus, kā tās atrisināt. Reizēm pietiek ar mūsu pašu sarunām, reizēm ir jādošas uz pašvaldības Sociālo dienestu, reizēm jāpievērš kolēģiem uz citiem aprūpes centriem un jālūdz padoms. Mums ir izveidojusies ļoti laba sadarbība ar visiem sociālās aprūpes centriem un pansionātiem. Mēs tiekamies reizi mēnesī supervīzijās, un tas ir ļoti vērtīgi, kopā ar Madonas novada pašvaldības Sociālo dienestu strādājam kā viena komanda. Ļoti lielu atbalstu es saņemu no sociālo aprūpes centru un pansionātu vadītājiem, jo mēs tikāmies, kopā veidojām dokumentāciju, darba vidi, lai visi aprūpes centri strādātu saskaņoti pēc līdzīga modeļa. Ļoti atsaucīga ir arī Ērgļu apvienības pārvaldes vadītāja Elita Ūdre un Madonas novada pašvaldības Sociālais dienests.

— Darbinieki nedaudz mainās, un tas savā ziņā ir normāli, jo mums ir arī tādi, kuri uz darbu brauc, tai skaitā no Madonas puses, līdz ar to, ja tiek atrasts kāds darbinis tuvak dzīvesvietai, šī iespēja tiek izmantota, bet tas vairāk ir raksturīgs „Kastaņām”, kas atrodas lauku teritorijā. Savukārt Ērgļu SAC galvenokārt strādā vietējie. Taču nepieciešamie darbinieki abos centros tiek piesaistīti, štata vienības nokomplektētas un visi klienti tiek aprūpēti, nodrošinot katram individuālu pieeju.

— Kādi ir klienti? Vai izdodas atrast kopēju valodu un risinājumu?

mēs ļoti labi satiekam, cits ar citu no sirds parunājamies, arī pasmejāmies. Mēs istabiņā esam divatā un dzīvojam ļoti draudzīgi. Nekāda tēvzeme jau mums nav jādala. Cilvēki gan ir dažādi, un, iespējams, ir arī kāds neapmierinātais, bet es varu teikt tikai to labāko. Esmu apkalpojošais personāls. Mums te ir viss kā uz paplātes nolikts – ne par ko pašiem nav jārūpējas. Protams, ir izņemot mūsu pašu uzvedību, kas varbūt kādam dažreiz arī kļūda, – atzīst Jana Licite. – Taču kopumā

neatlika, kā izmantot Madonas novada pašvaldības piedāvātos sociālās aprūpes pakalpojumus. — Esmu ļoti apmierināta, kā klientus aprūpē Barkavas pansionātā. Est te jūtos kā paradīzes zemes virsū. Brīnišķīga ir pansionāta vadītāja Eva Baltiņa, ļoti labs apkalpojošais personāls. Mums te ir viss kā uz paplātes nolikts – ne par ko pašiem nav jārūpējas. Protams, ir izņemot mūsu pašu uzvedību, kas varbūt kādam dažreiz arī kļūda, – atzīst Jana Licite. – Taču kopumā

atpazīstamību tuvā un tālā apkaimē bija iemantojusi ar ļoti garšīgiem ēdieniem un uz to pusdienot ne reti daudzi speciāli braukuši pat no Madonas. Taču apmēram gadu pirms došanās uz sociālās aprūpes centru dzīvojusi Madonā, kur jau bija ļoti labi ietjusties, bet tad jāsastreikojās veselība, un viņu vairs nedrīkstēja atstāt vienu. Nekas cits

Janina Licite šovasar ir vairākkārt sazinājusies ar laikraksta redakciju, lai paustu gandarījumu par kvalitatīvajiem sociālās aprūpes pakalpojumiem Barkavas pansionātā.

Janinas kundze ir no Vestienas pagasta, kur savulaik veselus 25 gadus ir nostrādājusi par pavāri gan skolā, gan sovhoza „Vestienu” ēdnīcā, kas

„Diemžēl” sabiedrība Latvijā noveco, un turpmāk senioru īpatsvars tikai palielināsies.”

Aprūpes pakalpojumi joprojām pieprasīti

Novembrī aprīstēs jau astoņi gadi, kopš Madonas reģionā lielākais pansionāts no Madonas pilsētas pārcēlās uz atjaunotajām bijušās Mārcienas pirmsskolas izglītības iestādes telpām. Pēc administratīvi teritoriālās reformas 2021. gadā, kad Madonas novads apvienojās ar Ērgļu, Cēsaines un Lubānas novadu, lielākais sociālās aprūpes centrs mūsu reģionā ir Ērgļos, bet Mārcienas pansionāts, kuram Madonas novada dome nolēma no 2022. gada 1. septembra mainīt nosaukumu uz „Mārcienas Sociālās aprūpes centrs”, joprojām ir modernākā sociālās aprūpes iestāde Madonas novadā.

Tā darbību, sniegtos pakalpojumus, stiprās puses un nākotnes ieceres, lūdz raksturot Mārcienas SAC vadītāju Dace Zeili, kas šos pienākumus pilda jau astoņus gadus – kopš pansionāta pārcelšanās pirmās dienas uz renovēto ēku Mārcienas pagastā.

— Mārcienas SAC mērķis ir nodrošināt sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pensijas vecuma personām, kā arī I un II grupas invalīdiem, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā, kas vērstas uz to personu pamatvajadzību apmierināšanu, kurām ir objektīvas grūtības sevi aprūpēt vecuma vai funkcionālā traucējumu dēļ, – atzīmē Dace Zeile.

Viņa uzsver, ka sabiedrība Latvijā noveco. Pēc CSP datiem pašlaik piektāda Latvijas iedzīvotāju ir vecumā virs 65 gadiem, un turpmāk senioru īpatsvars tikai palielināsies, līdz ar to SAC pakalpojumi ar katru gadu paliek pieprasītāki. Seniori tajos tiek ievietoti ar nopietnām veselības problēmām.

— Madonas novadā SAC rindu veido Madonas novada pašvaldības Sociālais dienests uz visiem SAC/pansionātiem. Protams, ja

Mārcienas SAC vadītāja Dace Zeile šovasar iepazīstina labklājības ministru Uldi Auguli ar pansionātā piedāvātajiem pakalpojumiem.

cilvēks izvēlas kādu konkrētu SAC/pansionātu, tad ir jāgaida, kad atbrīvojas vieta. Senioriem un viņu tuviniekiem jau ir svarīgi izvēlēties SAC, kurš atrodas tuvak viņa dzīvesvietai. Ja ir izveidojusies ārkārtas situācija un Mārcienas SAC nav brīvu vietu, piemēram, cilvēks, kuram ir nepieciešama aprūpe 24/7, tiek izrakstīts no slimnīcas, tad Madonas novada Sociālā dienesta darbinieki atrisina šo situāciju, piedāvājot aprūpi citā SAC/pansionātā, kurā ir vieta, – skaidro Dace Zeile.

Vaicāta, kādas ērtības tiek piedāvātas klientiem, viņa atklāj, ka Mārcienas SAC ir divas vienvietīgas, divdesmit sešas divvietīgas, divas trīsvietīgas istabas. Katrā istabiņā ir tualete, duša un izlietne. Istabiņās ir iespēja skatīties arī TV. Klientu skaitu nav arī ietekmējusi maksas palielināšana

šī gada pavasarī. Viņas astoņu gadu darba pieredzē klienti, kuri uz turas sociālās aprūpes centrā, šī iemesla dēļ nav atteikušies no pakalpojumiem šajā iestādē. Ja tuvinieki nav spējīgi samaksāt noteikto maksu, tiek izskaidrots, ka jāvēršas Sociālajā dienestā, kurā tiks izvērtēta tuvinieka maksāspēja un rasts risinājums. Maksa ir atkarīga no aprūpes līmeņa. Ar 2024. gada 1. aprīli vienai personai par diennakti Mārcienas SAC tā ir šāda: diennakts maksa Madonas novada iedzīvotājiem ar 1.–3. aprūpes līmeni – 28,93 eiro; diennakts maksa Madonas novada iedzīvotājiem ar 4. aprūpes līmeni – 30,58 eiro; diennakts maksa citu novadu iedzīvotājiem – 32,22 eiro.

Gadā vidēji ir četri klienti, kuri atveseļojoties atgriežas mājās un nepieciešamības gadījumā iz-

manto mājaprūpes pakalpojumu. Mārcienas SAC pārsvarā uzturas Madonas novada iedzīvotāji. Viņiem noteikto atlaidi 10 procentu apmērā vadītāja viennozīmīgi vērtē pozitīvi.

Tiek domāts arī par pasākumiem un aktivitātēm, lai dažādotu un interesantāku padarītu klientu ikdienu.

Sociālā darba speciālisti izstrādā katru mēneša aktivitāšu plānu, kurš ir izvietots klientiem pieejamā vietā pie ziņojuma dēļa. Pirms katras aktivitātes sākuma tiek uzrunāts katrs klients un aicināts to apmeklēt, piemēram, rīta rosmi, koncertu, kopā padziedāt vai paskatīties kino, paspēlēt tieksmes spēles, kā arī iesaistīties citās aktivitātēs. Kā ilgstošs tradīcija ir veidojusies jubilāru sumināšana, proti, katru mēneša pedēdā darba dienā tiek uzrunāti novada pašdarbnieki, kuri sniedz koncertu par godu kārtējā mēneša jubiliāriem un, aizdedzot uz tortes svečites, katrs gavīļnieks, aplausu pavadīts, tās nopūš. Katru gadu tiek apmeklētas sociālo aprūpes centru klientu Sporta spēles, tiek organizētas ekskursijas.

Otro gadu SAC teritorijā tiek rīkoti klientu ģimenes saliedēšanas svētki – “Dārza svētki”, kuru organizēšanā iesaistās viss SAC kolektīvs. Uz svētkiem tiek aicināti arī senioru tuvinieki, draugi, paziņas.

— Mārcienas SAC vērtība ir klients un kolektīvs, kuru raksturo zināšanas un profesionālitate, un spēja pozitīvi ietekmēt klienta aprūpes procesu, ievērojot profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus. 8 gadu laikā ir izveidojusies lieliska, saliedēta kolektīvs. Senioru aprūpe nav viegls darbs, svarīgi ir visi sikumi, kas ietekmē darbu. Intensīvi strādājam, lai veidotu ģimeniskai videi pietuvinātu aprūpes pakalpojumu. Viens no lielākajiem SAC plusiem ir atra-

šanās vieta un iekārtotā vide. Tirs gaiss, iekārtotās lapenes, pastaigu ceļiņi, soliņi. Atzinīgus vārdus saņemam no klientu tuviniekiem, kuriem nav sava auto, ka ir ļoti ērti atbraukt ciemos ar autobusu, jo pietura atrodas blakus centram. Madonas novads ir augošs un vērstus uz attīstību, tāpēc jāpado mā arī par to, kādas ģimeniskai videi pietuvinātas vecumdienas mēs vēlētos nodrošināt saviem senioriem, – atzīst Dace Zeile.

Viņa informē, ka, ņemot vērā esošo situāciju un pieprasījumu tiek uzrunāts katrs klients un aicināts to apmeklēt, piemēram, rīta rosmi, koncertu, kopā padziedāt vai paskatīties kino, paspēlēt tieksmes spēles, kā arī iesaistīties citās aktivitātēs. Kā ilgstošs tradīcija ir veidojusies jubilāru sumināšana, proti, katru mēneša pedēdā darba dienā tiek uzrunāti novada pašdarbnieki, kuri sniedz koncertu par godu kārtējā mēneša jubiliāriem un, aizdedzot uz tortes svečites, katrs gavīļnieks, aplausu pavadīts, tās nopūš. Katru gadu tiek apmeklētas sociālo aprūpes centru klientu Sporta spēles, tiek organizētas ekskursijas.

— Mārcienas SAC vērtība ir klients un kolektīvs, kuru raksturo zināšanas un profesionālitate, un spēja pozitīvi ietekmēt klienta aprūpes procesu, ievērojot profesionālās ētikas un uzvedības pamatprincipus. 8 gadu laikā ir izveidojusies lieliska, saliedēta kolektīvs. Senioru aprūpe nav viegls darbs, svarīgi ir visi sikumi, kas ietekmē darbu. Intensīvi strādājam, lai veidotu ģimeniskai videi pietuvinātu aprūpes pakalpojumu. Viens no lielākajiem SAC plusiem ir atra-

šanās vieta un iekārtotā vide. Tirs gaiss, iekārtotās lapenes, pastaigu ceļiņi, soliņi. Atzinīgus vārdus saņemam no klientu tuviniekiem, kuriem nav sava auto, ka ir ļoti ērti atbraukt ciemos ar autobusu, jo pietura atrodas blakus centram. Madonas novads ir augošs un vērstus uz attīstību, tāpēc jāpado mā arī par to, kādas ģimeniskai videi pietuvinātas vecumdienas mēs vēlētos nodrošināt saviem senioriem, – atzīst Dace Zeile.

Nosiltināta ēka, izbūvēts mūsdienīgs lifts

Madonas novada pašvaldība pēdējos gados ir daudz darījusi, lai nodrošinātu ne tikai sociālo aprūpes centru un pansionātu darbību, bet lielu uzmanību veltījusi arī vides pieejamības nodrošināšanai un citu uzlabojumu veikšanai, kā arī vienīgu projektu īstenošanai, lai paugstinātu energoefektivitāti sociālās aprūpes un pansionātu ēkās.

Viens no tiem ir ERAF projekts “Energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi “Kastaņās”, Sausnējas pagosta, Madonas novads”. Īstenojot šo projektu, tika veikti arī vides pieejamības pasākumi – mūsdienīga lifta izbūve, kas projektā tika piesaistīts kā neattiecināms izmaksas 290 920 eiro apmērā. Šie darbi tika veiksmīgi pabeigti, un jaunais mūsdienīgs lifts tika atklāts šovasar jūlijā. Priecē arī nosiltinātā ēka „Kastaņās”, kur

sociālās aprūpes pakalpojumi pieejami 46 klientiem. Īstenojot projektu, tika veikta arī ģeogrāfiskā koordināciju energoefektivitātes uzlabošanas pasākumi: ēkas ārējo grīdas siltināšana, cokola siltināšana, visu ēkas ārūrvju un jumta seguma nomaiņa. Projektā plānotie rādītāji pēc energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu ieviešanas: CO₂ samazinājums 4,61 t/gadā, primārās enerģijas ietaupījums – 138 327 kWh/gadā.

Būvdarbus objektā veica SIA “Erbauer group”, būvuzraudzību – SIA “BŪVREM”. Projekta kopējās izmaksas – 665 026,60 eiro, attiecināmās izmaksas – 406 644,68 eiro, no tiem Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējums – 155 000,00 eiro, valsts budžeta dotācija – 6838,23 eiro, pašvaldības līdzfinansējums – 244 806,45 eiro, neattiecināmās izmaksas – 250 540,12 eiro.

Atvērumu sagatavoja ŽEŅA KOZLOVA
Atvērumā izmantoti AGRA VECKALNIŅA un JANAS BUKOVSKAS foto

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Par pielikuma “Vērtējam kopā!” saturu atbild SIA “Latkraksts STARS”. #SIF_MAF2024